Európsky parlament
2024-2029

Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť

2025/2146(DEC)

27.1.2026

STANOVISKO

Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť

pre Výbor pre kontrolu rozpočtu

k absolutóriu za plnenie všeobecného rozpočtu Európskej únie za rozpočtový rok 2024, oddiel I – Európsky parlament
(2025/2146(DEC))

Spravodajkyňa výboru požiadaného o stanovisko: Raquel García Hermida-Van Der Walle

PA_NonLegDec

STANOVISKO

Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť vyzýva Výbor pre kontrolu rozpočtu, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto body:

A. keďže rodová rovnosť a odstraňovanie nerovností sú základnými hodnotami EÚ, ako sú zakotvené v článku 2 Zmluvy o Európskej únii; keďže Únia je odhodlaná podporovať rodovú rovnosť vo všetkých svojich činnostiach podľa článku 8 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, a preto stanovuje zásadu uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti a rodového rozpočtovania;

B. keďže podľa článku 249 Predsedníctvo prijme akčný plán pre rodovú rovnosť s cieľom uplatňovať rodové hľadisko vo všetkých činnostiach Parlamentu;

C. keďže rodová rovnosť a rovnocenná a zmysluplná účasť žien na tvorbe všetkých politík je predpokladom fungujúcej demokracie; keďže ženy v súčasnosti zastávajú 39 % kresiel v Parlamente v porovnaní s 27 % v národných parlamentoch na celom svete; keďže ženy sú v rozhodovacom procese naďalej nedostatočne zastúpené; keďže vo voľbách v roku 2024 sa predchádzajúci pokrok zvrátil, keď bolo zvolených 278 žien, čo je o niečo menej ako v roku 2019 a prvý pokles od roku 1979; keďže rodová rovnováha medzi národnými delegáciami v Parlamente sa výrazne líši, čo naznačuje pretrvávajúce nerovnosti medzi členskými štátmi;

D. keďže političky sú vystavené vyššej miere nenávisti, obťažovania a zastrašovania ako ich mužskí kolegovia, najmä ak sú mladé a obhajujú práva žien a rodovú rovnosť; keďže to často zahŕňa rodovo motivované znevažovanie a cielené rodové dezinformácie – čo sú dezinformácie, ktoré sa zámerne zameriavajú na ženy, najmä na tie, ktoré sú viditeľné vo verejnom živote – a hrozby pre ich bezpečnosť; keďže tieto útoky vytvárajú významné prekážky rovnocennej účasti žien na politickom živote; keďže to bráni účasti žien v politike, a tak oslabuje naše demokracie tým, že sa znižuje ich reprezentatívnosť;

E. keďže ženy sú v niektorých výboroch naďalej nedostatočne zastúpené a v iných sú zastúpené nadmerne; keďže v Parlamente ženy v súčasnosti predsedajú siedmim z 24 stálych výborov a podvýborov, a to aj niektorým, v ktorých tradične dominujú muži; keďže zo 48 delegácií Parlamentu len 11 predsedajú ženy; keďže od roku 1979 bolo v Parlamente 31 predsedov, z ktorých len traja boli ženy; keďže nedostatočné zastúpenie žien na vedúcich pozíciách na najvyššej inštitucionálnej úrovni EÚ naďalej vyvoláva obavy; keďže sedem zo 14 podpredsedov Parlamentu sú ženy, čo predstavuje 50 % týchto vyšších vedúcich pozícií;

F. keďže Parlament zatiaľ nezaviedol pre poslancov otcovskú a rodičovskú dovolenku, hoci prijal sľubný krok tým, že poslankyniam umožňuje hlasovať pred pôrodom a po ňom v zastúpení;

G. keďže normy rodovej rovnosti v rámci Parlamentu by sa mali vzťahovať aj na jeho zamestnancov; keďže existujú nerovnosti v kariérnom postupe, platových stupniciach a

istote zamestnania pre zamestnancov, akreditovaných parlamentných asistentov a stážistov; keďže Parlament je ako samostatná inštitúcia a zamestnávateľ zodpovedný za zabezpečenie toho, aby jeho vnútorná správa, personálna politika, rámec proti obťažovaniu a pracovné podmienky účinne predchádzali diskriminácii a rodovo motivovanému násiliu a riešili ich a podporovali rodovú rovnosť;

H. keďže Parlament by mal ísť príkladom aj v oblasti rodovej rovnosti; keďže napríklad účasť Parlamentu na celosvetovej kampani s názvom Orange the World vrátane symbolického osvetlenia budovy Parlamentu a vyvesenia oranžových vlajok slúži ako jeden z príkladov jeho záväzku skoncovať s rodovo motivovaným násilím a uznať dôležitosť zvyšovania povedomia verejnosti a využívania Parlamentu ako platformy proti rodovo motivovanému násiliu;

1. víta pokrok dosiahnutý pri uplatňovaní hľadiska rodovej rovnosti a rodovom rozpočtovaní a prijatie akčného plánu pre rodovú rovnosť na rok 2025; žiada, aby sa tento akčný plán zverejnil a urýchlene zaviedol prostredníctvom svojho akčného plánu pre rodovú rovnosť a aby sa dôkladne vyhodnotil prostredníctvom pravidelných správ monitorujúcich dosiahnutý pokrok; vyjadruje poľutovanie nad tým, že väčšina zahrnutých opatrení je formulovaná ako zásady bez jasných cieľov a povinností; naliehavo vyzýva, aby sa v rozpočte Parlamentu konzistentne uplatňovalo rodové rozpočtovanie a aby sa vypracovala príručka o uplatňovaní hľadiska rodovej rovnosti; víta prácu siete pre uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti v Parlamente; ďalej vyzýva na posilnenie uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti vo všetkých parlamentných výboroch; zdôrazňuje význam uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti v procese rokovaní o novom viacročnom finančnom rámci;

2. opakuje svoju výzvu, aby Parlament požadoval audit s cieľom zmapovať súčasnú situáciu, pokiaľ ide o rodovú rovnosť, a vypracovať odporúčania pre politický aj administratívny rozmer činností Parlamentu; zdôrazňuje, že tento audit by sa mal vzťahovať na všetky oblasti a ukazovatele vypracované v príručke Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť pre parlamenty zohľadňujúce rodové hľadisko a mal by identifikovať pravidlá, ktoré uľahčujú alebo blokujú rodovú rovnosť v každom z analyzovaných aspektov s cieľom poskytnúť podklady pre nadchádzajúci plán realizácie rodovej rovnosti;

3. vyzýva predsedníčku, aby vyhodnotila pokles počtu poslankýň v roku 2024 a poskytla finančné prostriedky na kampane na podporu vstupu žien do politiky EÚ; naliehavo vyzýva vnútroštátne strany, aby prijali rodovo vyvážené opatrenia, ako napríklad striedanie mužov a žien v poradí na kandidátskej listine (tzv. systém zipsu) a/alebo rodové kvóty, kým sa nedosiahne rovnosť; vyzýva Komisiu, aby posilnila pravidlá na zabezpečenie rodovej rovnováhy vo vedúcich politických funkciách; vyjadruje poľutovanie nad nedostatkom kvantitatívnych a kvalitatívnych údajov o uplatňovaní hľadiska rodovej rovnosti v inštitúciách EÚ okrem údajov o počte žien na rôznych pozíciách; vyzýva preto na zostavenie komplexných štatistík rozčlenených podľa pohlavia; zaväzuje sa vytvoriť kvalitatívne ukazovatele rodovej rovnosti s cieľom zlepšiť zber údajov rozčlenených podľa pohlavia a pokračovať v zlepšovaní rodovej rovnosti;

4. požaduje prísnejšie pravidlá na boj proti nenávistným prejavom založeným na rodovej

príslušnosti a rodovým dezinformáciám a na ich prevenciu; s poľutovaním berie na vedomie vysokú mieru obťažovania akreditovaných asistentov poslancov vrátane sexuálneho obťažovania; opakuje, že politika nulovej tolerancie obťažovania je potrebná, aby boli chránené dobré pracovné podmienky zamestnancov, a že každý zamestnávateľ je povinný mať takúto politiku; požaduje cielenú emocionálnu a právnu podporu pre akreditovaných asistentov poslancov, zamestnancov, stážistov a poslancov, ktorí sú vystavení obťažovaniu, zastrašovaniu a prejavom nenávisti; vyzýva na posilnenie rámca na podávanie sťažností a včasné riešenie sporov týkajúcich sa obťažovania; požaduje nezávislý mechanizmus a externý audit proti obťažovaniu; žiada, aby Predsedníctvo Parlamentu pokračovalo v reforme pravidiel Parlamentu týkajúcich sa obťažovania tým, že prizve externých a nezávislých expertov a vykoná externý audit poradného výboru pre obťažovanie a prevenciu obťažovania na pracovisku a aby rozšírilo skupinu psychológov a podporných mechanizmov, ku ktorým majú obete prístup;

5. zdôrazňuje, že poslankyne, ktoré sú rasizované, mladé, feministky, LGBTIQ+ alebo z menšinového prostredia, čelia neúmernej miere digitálneho a politického násilia a vyžadujú si cielené ochranné opatrenia;

6. vyzýva výbory, aby sa usilovali o lepšiu rodovú rovnováhu, a to aj v zložení vedúcich pozícií; vyzýva predsedníčku a Predsedníctvo, aby zabezpečili horizontálne zastúpenie a rodovú rovnováhu na všetkých plenárnych rokovaniach vo všetkých výboroch a delegáciách; vyzýva skupiny, aby pri vymenúvaní koordinátorov, spravodajcov, tieňových spravodajcov a rozdeľovaní rečníckeho času zohľadňovali rodové hľadisko a presadzovali rodové kvóty; žiada, aby sa zaviedli opatrenia na riešenie horizontálnych nerovností s cieľom zabezpečiť rodovú rovnováhu v rôznych výboroch; nabáda na začlenenie väčšieho počtu mužov do výboru FEMM, a to vrátane tých, ktorí aktívne podporujú rodovú rovnosť ako spojenci, s cieľom podporiť spoločnú zodpovednosť a prevziať úlohu presadzovania rovnosti žien a dievčat v praxi a ukončiť rodovú koncentráciu portfólií;

7. žiada, aby sa prijali opatrenia na zabezpečenie pracovného prostredia priaznivého pre ženy prostredníctvom zmeny androcentrických pracovných postupov a boja proti obťažovaniu;

8. víta stanovisko k hlasovaniu v zastúpení pre poslankyne pred narodením dieťaťa a po ňom; vyzýva na rozšírenie hlasovania v zastúpení na všetkých čerstvých rodičov a na zavedenie rovnakej a neprenosnej materskej, otcovskej a rodičovskej dovolenky pre poslancov;

9. víta záväzok Parlamentu týkajúci sa rovnosti a oceňuje jeho podporu kľúčových otázok politiky, ako sú práva poslankýň hlasovať v zastúpení pred pôrodom a po ňom; žiada, aby sa uprednostňovalo a ďalej posilňovalo úsilie o zabezpečenie lepšej rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom zamestnancov a aby sa zaviedli opatrenia na vykonávanie práva na odpojenie sa;

10. s poľutovaním berie na vedomie vysokú mieru obťažovania akreditovaných asistentov poslancov vrátane sexuálneho obťažovania; vyzýva na posilnenie rámca na podávanie sťažností a včasné riešenie sporov týkajúcich sa obťažovania;

11. vyzýva Predsedníctvo a generálneho tajomníka, aby predložili údaje rozčlenené podľa pohlavia o zamestnancoch, pozíciách vo vyššom a strednom manažmente, typoch zmlúv, telepráci a pružných formách organizácie práce, ako aj o opatreniach proti obťažovaniu a výsledkoch sťažností v rámci administratívy Parlamentu s cieľom identifikovať a napraviť štrukturálne nerovnosti; vyzýva na stanovenie jasných, časovo ohraničených cieľov na dosiahnutie rodovej rovnováhy na všetkých úrovniach riadenia administratívy Parlamentu vrátane generálnych riaditeľov a vedúcich oddelení;

12. uznáva, že Parlament slúži ako platforma pre výstavy a verejné podujatia zamerané na rodovú rovnosť, ako sú otázky duševného zdravia, pričom podporuje dialóg, informovanosť a inkluzívne zastúpenie v celej inštitúcii a vo vzťahu k širšej verejnosti; v tejto súvislosti berie na vedomie usporiadanie korunovačného ceremoniálu na počesť žien bojujúcich s rakovinou; vyzýva predsedníčku, aby postupovala obozretne pri financovaní iniciatív, ktoré sú v rozpore s hodnotami Európskej únie; víta využívanie Parlamentu ako platformy na zvyšovanie informovanosti o rodovo motivovanom násilí a domácom násilí, pričom zdôrazňuje význam misií EÚ a Parlamentu, ktoré prispievajú k podpore rodovej rovnosti, vrátane tých, ktoré poskytujú podporu, ochranu a základné služby ženám a dievčatám, ktoré sú obeťami sexuálneho násilia v konfliktných a postkonfliktných situáciách; víta iniciatívy Parlamentu týkajúce sa týždňa rodovej rovnosti a Medzinárodného dňa žien;

13. zdôrazňuje význam dostupnosti ženských menštruačných výrobkov na podporu poslankýň a zamestnankýň; vyzýva na zlepšenie prístupnosti v rámci Parlamentu pre poslancov, zamestnancov a návštevníkov so zdravotným postihnutím s osobitným dôrazom na ženy a dievčatá, a to aj vo všetkých verejných priestoroch.

PRÍLOHA: VYHLÁSENIE O POSKYTNUTÝCH INFORMÁCIÁCH

Spravodajkyňa výboru požiadaného o stanovisko na vlastnú zodpovednosť vyhlasuje, že do svojho stanoviska nezahrnula žiadne informácie od zástupcov záujmových skupín, na ktorých sa vzťahuje medziinštitucionálna dohoda o povinnom registri transparentnosti[1], ani od zástupcov verejných orgánov tretích krajín vrátane ich diplomatických misií a veľvyslanectiev, ktorí sa musia uviesť v tejto prílohe podľa článku 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku.

[1] Medziinštitucionálna dohoda z 20. mája 2021 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o povinnom registri transparentnosti (Ú. v. EÚ L 207, 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

INFORMÁCIE O PRIJATÍ VÝBOROM POŽIADANÝM O STANOVISKO

Dátum prijatia	27.1.2026
Výsledok záverečného hlasovania	+: 22 –: 8 0: 3

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN
VÝBOROM POŽIADANÝM O STANOVISKO

22	+
PPE	Ewa Kopacz, Verena Mertens, Mirosława Nykiel, Giusi Princi, Maria Walsh
Renew	Abir Al-Sahlani, Raquel García Hermida-Van Der Walle, Lucia Yar, Dainius Žalimas
S&D	Gabriela Firea, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Maria Noichl, Joanna Scheuring-Wielgus, Cecilia Strada, Marko Vešligaj
The Left	Hanna Gedin, Irene Montero, Carolina Morace
Verts/ALE	Mélissa Camara, Alexandra Geese, Benedetta Scuderi

8	-
ECR	Beatrice Timgren
ESN	Christine Anderson
NI	Fernand Kartheiser
PfE	Mathilde Androuët, Mireia Borrás Pabón, Elisabeth Dieringer, Margarita de la Pisa Carrión, Anders Vistisen

3	0
ECR	Chiara Gemma
NI	Judita Laššáková
PPE	Rosa Estaràs Ferragut

Vysvetlenie použitých znakov:
+ : za
- : proti
0 : zdržali sa hlasovania